

Neem leerwensen van studenten als vertrekpunt

Deze uitwerking is in co-creatie met studenten, begeleiders uit de praktijk en hun managers en begeleiders vanuit school en hun managers gemaakt.
Op deze plaats willen we hen heel hartelijk bedanken voor hun onmisbare inzet en inbreng tijdens vijf werksessies.

Met elkaar hebben we de veranderwens "Neem leerwensen van studenten als vertrekpunt" omgezet in een notitieboekje met een beschrijving onder van wat is een leerwens, waarom zijn leerwensen belangrijk en hoe formuleer je leerwensen en begeleid je deze tijdens het praktijk- en theorieleren. Het notitieboekje hebben de studenten bij zich tijdens het praktijk- en theorie leren. Tijdens het praktijk- en theorieleren coachen de begeleiders het formuleren en beantwoorden van de leerwensen van de student.

1a. Wat is een leerwens (beschrijving voor ¹begeleiders):

Een leerwens van een student is een bewust of onbewuste vraag over het kwalificerende deel van de opleiding. De leerwens heeft te maken met kennis, houden en gedrag in de context van theorie en praktijk

1b. Wat is een leerwens (beschrijving voor studenten):

Een leerwens is een vraag die je hebt over iets wat je wilt leren in je opleiding. Het gaat om kennis, houding en gedrag, zowel in de theorie als in de praktijk.

Opmerking:

Omdat in de beschrijving staat dat een leerwens een vraag is, spreken we in het notitieboekje van een leervraag. Dit doen we omdat de² mede onderzoekers hebben aangegeven dat een vraag meer concreet is dan een wens. De leervraag kan leiden tot een SMART-doel. Het stellen van vragen binnen een onderwijsbedrijf is van belang om tot leren te komen.

¹ Als we spreken van begeleiders in een OIB dan gaat het om begeleiders uit de praktijk en vanuit het MBO.
Begeleiders praktijk: werkbegeleiders, werkcoaches en instructeurs
Begeleiders MBO: docenten, leercoaches

² Mede onderzoekers: studenten, begeleiders praktijk en MBO

2. Waarom is het formuleren van een leervraag belangrijk:

Brug tussen theorie en praktijk: Je leert hoe theorie en praktijk elkaar aanvullen

Praktijkgericht leren: Je leert beter door dingen die je in de praktijk tegenkomt

Contextrijk leren: Je leert in een omgeving die voor jou belangrijk en interessant is

Lerende organisatie: Het helpt om van je opleiding een plek te maken waar iedereen voortdurend leert

Bewustwording en motivatie: Je word je bewust van wat je doet en waarom, en dat motiveert je om beter te worden

Groei en zelfredzaamheid: Je krijgt meer zin om te groeien en wordt zelfstandiger

Reflectie: Je denkt na over wat je doet en hoe je beter kunt worden

Betrokkenheid: Je voelt je meer betrokken bij je opleiding en je leerproces

Gehoord en begrepen: Je voelt dat er naar je geluisterd wordt en dat je serieus genomen wordt

3. Welke manier van begeleiden is nodig tijdens het theorie- en praktijk leren om tot een leervraag te komen.

Veranderende rol van je begeleider:

Jouw begeleider gaat minder zenden en vragen beantwoorden en meer vragen stellen en jou coachen.

Veranderde rol van de student:

Tijdens het theorie- en praktijkleren stel je vragen en ga je onderzoeken wat de antwoorden zijn op je vragen. Je begeleider helpt jou bij het formuleren van je leervragen en bij het zoeken naar antwoorden. In eerste instantie kun je je antwoorden vinden in de praktijk. De theorie is daarbij helpend.

4. Proces van begeleiding in kaart

Geleid-Begeleid-Zelfstandig-zelfregie

- **Geleid:** Individuele begeleiding-instructie – Wat ga je leren – Samen met je begeleider vul je de leervragen in op je notitieblokje. Tijdens de evaluatiegesprekken vraagt je begeleider naar je leervragen
- **Begeleid:** Iets meer zelfstandigheid – Wat wil je leren – Je kan een leervraag beschrijven in je notitieboekje je begeleider kan je om hulp vragen als het formuleren van een leervraag niet lukt. Tijdens de evaluatiegesprekken met school en praktijk vertel je over de antwoorden die je hebt gevonden op je leervragen
- **Zelfstandig:** Meer verantwoordelijkheid om zelfstandig je leervragen te formuleren– leervragen kun je gebruiken om jezelf te verbeteren- je kan over je leervragen een reflectieverslag schrijven of inbrengen tijdens een intervisie
- **Zelfregie:** Zelf je leerproces beheren – Voorbereiding, uitvoering en evaluatie van je leervragen doe je zelfstandig. Inzichten over je leervragen deel je met de praktijk. Tijdens je evaluatiegesprekken hebben jouw inzichten een positieve invloed op de deskundigheid van jouw collega's in de praktijk

5. Hoe zorg je dat leervragen passen binnen je opleiding

Formuleer je leervragen: op basis van je ervaring in de praktijk

Formuleer je leervragen: op basis van de theorie/leerdoelen uit de lesstof

Formuleer je leervragen: op basis van je persoonlijke ontwikkeling

Toets praktijk- en theorie leervragen: aan het kwalificatiedossier³
(eindverantwoording docent/leercoach MBO)

Toets persoonlijke leervragen: Stel jezelf de vraag: “draagt het bij aan mijn persoonlijke ontwikkeling van beginnend beroepsbeoefenaar”.

6: Wat doe je als je het moeilijk vindt om leervragen te formuleren of te coachen

- Bespreek dit in de driehoek met student (groep), praktijk en school en gebruik het notieboekje en begeleidend schrijven
- Gebruik de poster ⁴eerste hulp bij leervragen
- Bekijk de ⁵Vlog met instructie

7: Hoe zorg je dat leervragen een vast onderdeel worden van je opleiding

- **Poster met leervragen:** Hang een poster op in de praktijk en in het klaslokaal zodat je begeleiders en jij een hulpmiddel hebben om tot een leervraag te komen
- **Gespreksformulieren:** Zorg dat je leervragen hierop terugkomen.
- **Informatiemap en kennismakingsplan onderwijsbedrijf:** Beschrijf hierin wat een leervraag is en waar deze besproken gaat worden.
- **Gesprekken in de driehoek:** Laat je leervragen altijd terugkomen tijdens gesprekken tussen jou, je school en de praktijk.
- **Tijdens het praktijk- en theorieleren:** stel jij je leervragen en vraagt je begeleider naar je leervragen
- **Begeleiders stellen vragen:** Tijdens theorie en praktijkleren stellen je begeleiders vragen over welke leervragen je hebt geformuleerd of welke hulp je hierbij nodig hebt

³ Eindexamen om je diploma te behalen

⁴ Poster eerste hulp bij leervragen biedt handvatten om leervragen te formuleren en te coachen

⁵ Eind 2024 is er een Vlog beschikbaar

Casus ⁶Gezondheidszorg en Welzijn:

Voorbeeld theorieleervraag:

1. Wat is een ⁷CVA
2. Wat zijn de fasen van rouw en hoe kan ik deze fasen begeleiden
3. Welke theorie kan ik vinden over voorlichting geven aan familie en mantelzorgers

Voorbeeld praktijkleervraag:

1. Welke zorgvragers op mijn afdeling hebben een CVA
2. Hoe begeleid ik de ADL bij een zorgvrager met een CVA
1. Wat staat hierover in het zorgleefplan
2. Wat doe ik als een zorgvrager verdrietig omdat hij een CVA heeft gehad
3. Hoe geef ik voorlichting aan de familie/mantelzorgers over wat een CVA is en waarom mijn zorgvrager verdrietig is
4. Ik wil mijn bevindingen rapporteren en overdragen volgens de richtlijnen bij ons op de afdeling
5. Iedereen doet de begeleiding van mijn zorgvrager weer anders hoe moet ik dit bespreekbaar maken

Voorbeeld persoonlijke leervraag:

1. Wat moet ik doen als ik zelf steeds verdrietig wordt tijdens de begeleiding van mijn zorgvrager omdat mijn opa ook een CVA heeft gehad
2. Ik heb moeite om een praatje te beginnen met mijn zorgvrager, zijn hier tips voor
3. Wat gebeurt er met mij en mijn zorgvrager als ik zijn levensgeschiedenis ken
4. Wat gebeurt er met mij en mijn zorgvrager als ik hem/haar liefdevolle aandacht geef

Opmerking:

De scheidslijn van theorie- praktijk en persoonlijke leervragen is regelmatig niet scherp. Het gaat erom dat er vragen gesteld worden waardoor er contextrijk wordt geleerd.

⁶ Voorbeelden worden uitgebreid

⁷ CVA; cerebro Vasculair Accident, hersenbloeding, herseninfarct

